

Fóia enciclopedica si beletristica cu ilustratiuni.

PEST'A

7/19

malu

1867.

Este in fie-care septemana odata, adeca dominec'a
contienendu o cóla si diumetate.

Pretúlu pentru Austria

pe Febr. - Sept. 5 fl. —
pe Febr. - Dec. 7 fl. — cr.

Pentru Romania

pe Febr. - Sept. doi galbeni.

Nr.

19.

Cancelari'a redactiunii

Strat'a morariloru Nr. 10.

unde sunt a se adresá manuscriptele si banii
de prenumeratiune.

Epistolele nefrancate nu se primescu si opurile
anonime nu se publica.

III

curso

anualu.

Din'a-Dómna.

in'a Dómna se cobóra
Pe-ale serei dese scári,
Scuturandu din aripióra
Ale lunei sarutári.

Printre valuri fugatóre
De lumina ce treceau
Si sub albele-i picióre
Crini de auru se spargeau;
Pe cositiile-i ridiende,
Mfi de radie s'aninau,
Si in aurele blande
Graciosu se leganau.

Mfi de paseri poleite
Canta 'n arbori infloriti,
Unii 'n róde aurite,
Altii inca-abié 'nverdíti.
Ér pe unde ea se duce,
Unde pasii-i ratecescu,
Paserile cantu mai dulce,
Florile inbobocescu.

Alb'a juna dínulitia
Siede sub unu popu de-argintu,
Si asculta in cositia
Ventulu noptii murmurandu.
Dar mai colo 'n departare,
Audíti unu dulce cantu,
Resunandu cu desfetare
Printre pomi si printre ventu?

— „Stele dulci si dragulitie!
Unde este dín'a mea,
Ce ve pórta in cositie,
Si ve are totu cu ea?
Spuneti mie, viorele
Cari in ochii-i straluciti?
Spuneti, margaritarele
Ce sub budie-i infloriti!

Cositiór'a-i stralucesce
Ca-arcu plóiei printre noru;
Si pe fati'a-i pírguesce
Florici'a de bujoru.

Este mandra si usióra
 Ca unu futuru aurosú,
 Scuturandu din aripióra
 Róu'a plaiului voiosu.

— Spuneti mie, florióre!
 Ati vediutu unu pastorelu
 Ce-are 'n plete flori din sóre
 Si la bréu unu fluerelu?
 Elu e viéti'a vietii mele:
 Pentru densulu am venitu
 Printre flori si pintre stele
 Din eterulu in floritu.“

La lumin'a caletóie
 Éca trece-unu pastorelu,
 Ce-are 'n plete flori din sóre
 Si la bréu unu fluerelu.
 — „Vino, dulcea mea iubita!
 Si pe anii-mi ridietori,
 Din cositi'a-ti in florita
 Scutura-ale vietii flori.“

Dîn'a dómna se uimesce, —
 Turna chipu-i rumenelu;
 Alb'a-i mana ratecesce
 Printre peru-i aurelu.

— „Du-te, du-te de la mine!
 Du-te, câ nu te iubescu!“
 Si se 'nnéca in suspine,
 Lacrimele-i riurescu;
 Si c'o vórba infocata:
 — „Vino, vino! díse ea,
 Si din viéti'a mea te'mbéta,
 Tu esti fericirea mea!“

Díce si cu resfatiare
 I dá scumpele-i comori,
 Sinulu ei de desfetare
 Si guriti'a ei de flori.

Pintre umbrele tacute
 Mii de radie se stracoru:
 Sboru ca visele placute
 Intr' unu negru vítoriu.
 Stelele schinteitóre
 Leganate stralucescu,
 Si 'n cerésc'a loru vulvóre
 Se topescu si inflorescu.

Ér in venturi profumate
 Flutureii auriti
 Peste florile roate
 Se balantia adormiti.

Pintre flori si pintre róua
 Dînelé voióse sboru,
 Si din genele loru plóua
 Unu torentu schinteitoriu.

Dimitriu Bolintíeanu.

SIMONIDA.

Novela istorica originala.

I.

(Urmare.)

Tempulu e inaintatu, toti se despartu. In dîu'a urmatóre lui Leonte i se esprima sentie-mintele de amicétiá din partea domnului Andronicu, si câ ori candu va fi de lipsa de ajutoriulu densului, va fi celu mai promptu in prestarea lui. Aceste erau nesce cuvinte, cu cari la curtea de Constantinopole multi erau chiamati dar' pucini alesi.

Pre câtu i erá de placuta lui Leonte reintornarea catra Romani'a, si anim'a lui fericita. câ-ci potú secerá simpatí'a inocinta a Simonidei, pre atâtu fantasí'a lui incepú a deveni morbósa si alterata prin o fama audíta chiaru la plecare sa din Bisantiu. Inca in sér'a trecuta Leonte oferí Simonidei unu secretu, unu adevératu gagiú alu amorului celui nedespártiveru, si acést'a erá o cruciulitia ce dens'a sê-o postreze pâna candu cu placere-si va aduce aminte de acel'a ce cu anima doiósa i-a dîsu, câ: „te iubescu,“ o cruciulitia ce dens'a sê-o posieda in loculu acelei ce acumu erá franta. Inocinti'a copilei usioru se induplecá vócei amoralui. Tristu si neleniscitoriu erá pentru densulu, câ-ci faim'a tare iute se latí, câ soli'a ce totu in aceea dî ajunse de la Stefanu Serbulu aru aveá de scopu o adevérata inchiare a unei familiaritáti mai intime cu curtea de aici si implinirea promisiunei date inca inainte de acést'a cu 13-ani.

Sê lasámu pre Leonte plutindu in luptele animei sale continuandu-si calea catra (curtea) Argesiu si sê vedemú cele ce sê petrecu pre tempulu acest'a in urbea constantina.

II.

Curtea de aici ca totu-deuna dedata a petrece in elementulu intrigeloru, certeloru ni dá icón'a unei miseritáti triste, pre de o parte cércá a-si redicá védi'a facia cu vecinii prin ori ce media iertate ori ne iertate, pre de alt'a parte ins'a se apropiá totu mai tare de márginea perirei; lipsesce curagiú prevedere si potere domnitóre.

Solii tramisi de Despotulu Serbiei se pri-

mescu splendidu si li se raspunde, câ pentru o mai de aprópe convorbire sê vina insu-si domnulu in persóna.

Astu-feliu cam in secretu dñu'a cununiei erá destinata pre 21 maiu.

Erá o sêra placuta cam cu trei dñle inainte de dñu'a himenului, multíme de ómeni esíse pre malurile Bosforului spre a privi fenomenele magice ce se depingeau pre acestu tablou poeticu, — câ-ci astu-feliu este plebea inchisa intre murii mucedii ai cetátiloru, ea se mira si imarmuresce privindu frumusetiele naturei, ea care-i crescuta in artificiu, si viétia carei in sa-si e o machina. Astu-feliu esíse si Domn'a Despina, Eudisia si Simonida. Natur'a cu libertatea ei paruta incepe a desceptá din momentu in momentu alte idei in sinulu Simonidei, si spiritulu ei incepe a imbracá costumulu barbatiei. E destulu a dñce, câ astadi candu tóte se pareau a fi conjurate in contr'a Simonidei o alta multumire nu putea sê afle de câtu in anim'a sa adusa in consonantia cu legile naturei. Cu placere-si recapitulá in minte santieni'a amorului inchiata cu Leonte. Cu dorere-i plutea totu de un'a inaintea ochiloru momentulu in care sê-si ofereze man'a Despotulu serbescu. „Eu nu potiu sê-lu iubescu“ — dñcea ea in continu d. Andronicu si d. ~~Despina~~ „si singuru numele lui e pentru mine mai amaru mai torturatoriu ca fiorile mortii.“ — Dar astfeliu este in lume, câ in momentulu in care simtîmu picaturile vietiei dulci, totu atunci observâmu, câ acele incepu a se inveniná si câ omulu e silitu ca sê alerge la o cura. Aici melancolica, aici éra reculésa, aici palida, aici aprinsa, ast-feliu erá luptele agonice in senulu copilei, din cari trebuea sê ésa eroina. Cu dreptu putea sê dñca omulu privindu pre Simonida, câ ea inca erá astadi unu adeveratu fenomenu pre malurile Dardanelorulu.

Tragicu Bosforu! asta-sêra ai fostu teatru pentru conclusulu fatalu alu unei animi june.

— Pentru ce? — cugetá ea in sine privindu culmile muntiloru departati — sê fiu in Constantinopole obiectu tiranitu de arbitriulu parintiescu, o fiintia fâra de doru, dorire si sperare, candu in sa-si natur'a dupa legile ei, ne prestâ totu ce potemu alege cu o voia libera si urmarí cu poteri capaci?

Pre câtu erá de laconica candu esíse din palatiu, pre atâtu se reintorce acumu de multiu-mita cu sine ins'a-si si voíosa. Domn'a Despina-si areta deplin'a sa bucuria vedíendu pre Simonid'a dupa unu siru de septemani acuma odata intru unu echilibriu placutu.

Tempulu de la departarea lui Leonte, fura

primele dñle in o adóu'a epoca a nefericirei belei copile. Pana aici urgísea numai pre acel'a ce nu putea sê-lu iubésca, acum inse iubeá dar tristu! c'a pre acel'a ce lu-iubiá nu putea sê-lu posiéda. In orasiu ea nu avea neci unu sufletu caruia sê esprime dorerele animei sale si doririle ei cele inocinte. Domn'a Despina prejudiciósa cu idei obscure nu multu putea sê atraga anim'a ficei sale. Singuru noptea fiindu libera de servante resuná paretii odaii sale de mii de ori la eschiamarea numelui Leonte; era preste dñ in gradina cantá cu o lira aceea ce se teme a esprimá cu cuvinte. Singuru princes'a din Candia, Evadne, erá aceea ce observandu fortunele junei copile, de multe ori cu presentia cu discursulu pre cate unu momentu o facea se uite aceea ce suferea, dens'a dobendise increderea Simonidei, erá companion'a ei cea placuta si fidela. Ori ce planu alu Simonidei erá supusu si consiliulu Evadnei si ori ce cugetá dens'a pote sê le depuna cu deplena incredentiare in anim'a cea nobila a Evadnei.

Erá ór'a a 12-a si Constantinopolea se pare lipita de ori ce spiritu viu candu de odata se deschidu portile palatiulu si doue persone imbracate in costumulu belicu pasiescu tacute pre strad'a principale catra portulu numitu Bastosu. Splendorea aramei in radiele moi a le lunei da aspectulu unoru fiintie feerice. In portu intru unu anghiu retrasu se vede o naia ascunsa provisionata si preparata in totu momentulu de a lasá se fluture ventrelele. Pre malu se fóрма unu cercu si se aude resunandu unu cantu :

Ori unde a lunei sorte,
Mai buna cá parinti
Vá vré sê ne transporte,
Fрати! merge-om suferindi.

(Horat.)

Indata se vede leganandu-se pre luciulu marei unu vasu coloratu de faci'a lunei. Lun'a se ascunde dupa unu noru si barc'a nu se mai vede.

E demenetia. Domn'a Despina misteriosa se grabesce a alergá catra despartimentulu domnulu Andronicu si cu o voce ingrugiata incepe a-i enará unu visu curiosu de asta nopte in modulu urmatoriu :

„Mi-se pareá,“ — dñce dens'a — „câ lun'a diumetate galbina, diumetate rosia candu erá in senitulu orizontelului nu-si mai poteá continuá cursulu seu naturalu, de ora ce cele alalte stele adunandu-se la olalta i faceáu resistentia in calea s'a, si dupa o mica pausa (lucru inspaimentatoriu!)“ — continua dens'a — „vedu câ lun'a reintorce inderetu spre oriente, se lovesce

cu sorele ce atunci resareá si ambii cadu in Pontulu eusinu, atunci m'am trezitu."

„De siguru se vá intunecá adi sorele," raspunde D. Andronicu — „câ-ci scientiele astronomice suntu numai o insielatoría si inventiune spanica in lumea de adi si chiaru totu ce pote se afla omulu adeveru in ele, aceea mai cu precizie se pote scí de in presimtiulu omenescu, ce se arata sub diverse forme, ca din ori ce calculu jidovescu. Ne spunu ei câ pamentulu nostru sbora prin aeru, ca si cum"

„Bá me temu," intrerumpe domn'a Despina, — „ca nu cumva Simonida se devina morbosa. Ocuparea ei fára mesura cu clasicii greci au facut'o de totu seriosa; scól'a pitagoreica, nesce filosofi lunatici acum vedu câ au avutu o influentia de totu daunatiosa a supr'a ei, in societati pare totu de una cufundata in sine-si ca si Archimede in cerculu seu, si de multe ori noptea pre galería ar' voi se petróca tóta noptea privindu printre stele dupa cursulu Hecatei, de multe ori si-arata dorulu de a audí concertulu sfereloru, casiunatu in crerii unui filosofu nebunu; bá ce e mai multu am observatu câ decate ori fineá cate o tragedia din Euripide dá cursu liberu lacremiloru sale. De ací se vede catu de tare nesuesce ea dupa extreme, preste totu nesce scientie asiá profunde, intortocate adese ori chiaru intentiose nu-su pentru o anima asiá frageda, ca a ei a care-i etate e chiamata de a aflá o desfetare numai in frumsetiele naturei."

— O dí si apoi totu morbulu ei ipocondricu — continuá d. Andronicu — si-va aflá o deplina cura si anim'a mea amarita de atâte ingrigiri, câ ici Serbi, colea Bulgarii si Romanii belici, éra ici in Asia se apropia o semiluna fanatica — va aflá o linisce dorita, cu unii intrandu in legature familiare, la altii facandu-le concessiuni, ér' la altii vom scí sê le presentámu ascutítulu sabiei, dreptu semnu de bineventare."

— O! pre mine me cuprindu fiori — raspunde Despin'a — candu cugetu, câ despotulu Stefanu dedatu a pretiuí femeile ca sclave, in curundu o va alungá de la sine si pre Simonid'a, atunci apoi onórea curtii!? — a numelui nostru, — ba insusi la o deplina liniscire prin acés-t'a casatoría de totu am desperatu. Simonid'a pâna in dñu'a de adi cu lacrime a abdísu ori ce consensu alu ei. Nefericirea si lacrimele ei voru aduce nepasta preste capetele nostre si blastemulu agonicu alu vietii sale va sborá in continu preste mormentulu urgisitu alu umbreloru nóstre.

— Ah! blastemuri de femei, — ce insu-si nu au voia libera, continuá furiosu dlu Andronicu, — ea-mi e data mie numai ca unu mediu

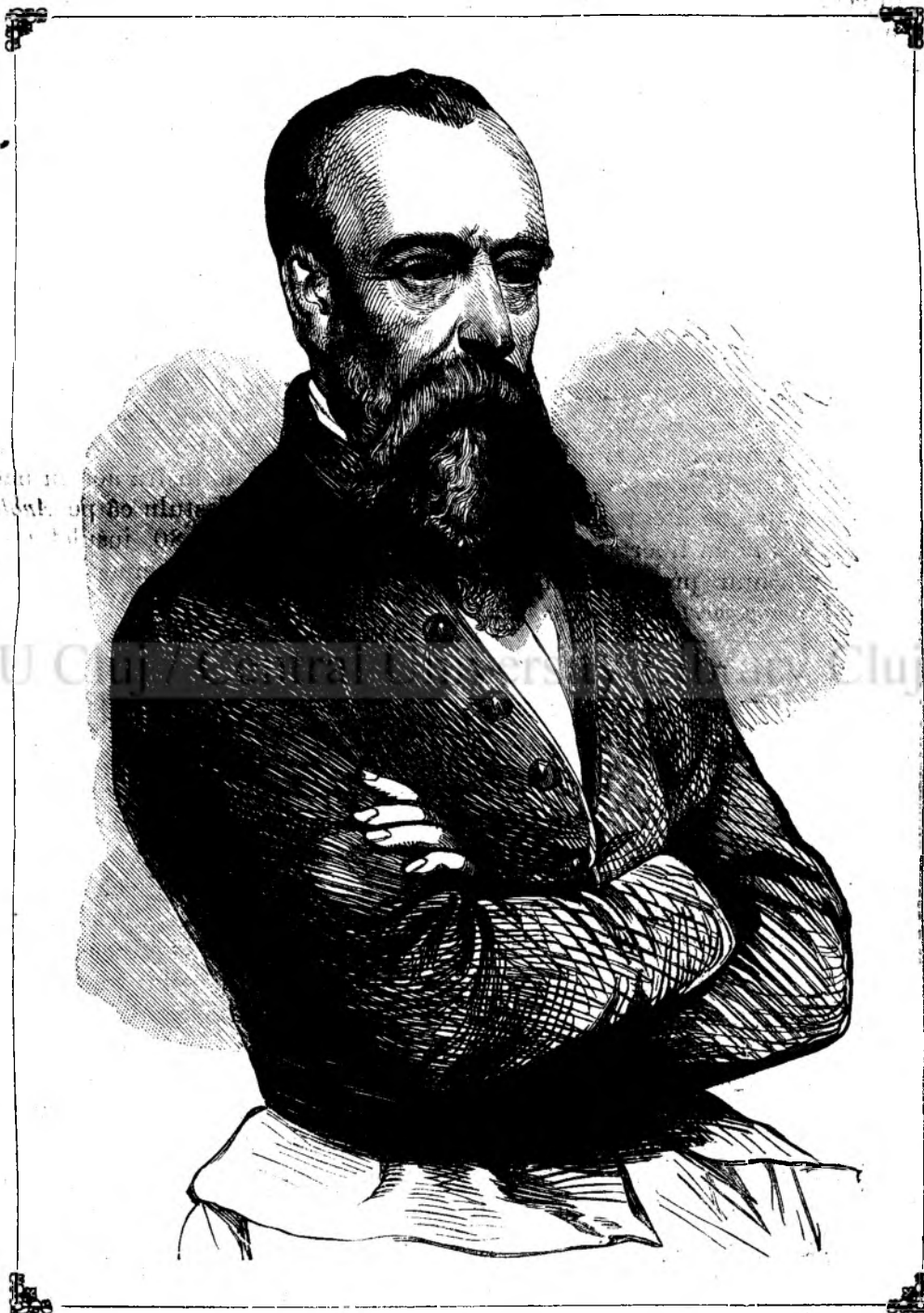
spre ajungerea intereseloru ce atingu persón'a mea si binele imperiului méu. Eu ca parinte sum chiamatu a-i aflá fericirea ei adusa in deplina consonantia cu fericirea imperiului meu. De trei-spre-diece ani am tamandatu ori ce legatura mai intima cu Stefanu, astadi candu neamicii imperiului ca nori de sulfura se redica a supra campuriloru tierrei, betranetiele-mi albe si cauta unu asilu, si ast'a-lu voliu aflá cu ea, — voiescu si voiú sê ffa."

— Ah! ce impetrire, ce tiranía! raspunde desperata Despin'a. In vanu am cercatu ca voi'a nestramutavera a parintelui prin nesce svaturi blande se-o aducu in deplina consonantia cu anim'a copilei. Tóte incercâri-le-mi fura fára resultatu. De trei-spre-diece ani ea a fostu ca o straina mai totu afara de cerculu parintiescu. Unu singuru „ba" si „nu se póte," a fostu cuvintele cu cari ne intalnea pre noi totu de una; ba ce e mai multu am ajunsu la atátu in câtu adi numele de mama e unu sunetu urgisitu in mintea copilei, sub numele de tata intielege ea tiranulu, ce pune o anima frageda pre locul de perdiare, sub numele de imperatu barbarulu ce in sa-si fi'a sa o da dreptu tributulu strainului spre a-si retiené pre unu momentu imperiulu ticalosu inca pre marginea perirei. Intréga junimea ei n'a produsu unu zimbetu pre ~~luna i de~~ candu constelatiunea lui Stefanu plutesce ne incetatu de a supra orizontelui ei. Cunoscú cumca severitatea parintiesca a degeneratu in barbaria. Unu sclavu este acel'a ce n'are neci o voia si miser'a-i fiintia crescuta in plangeri si parasita din cerculu sperâriloru proprie. — Oh! misere betranetie ingreunate cu o crima ne ertata! Alte medic mai oneste trebe a cercá spre a scapá imperiulu din periclu si alta cale spre a pastrá si salvá renumele curtii de atâte ori decadiutu.

Domnulu Andronicu, care parea a se incercá in totu modulu a se smulge din confusiunea in care devenise in momentele din urma, acum se scolá de pre o sofa si se asiediá pre alt'a, acum alergá spre ferestra si lasá ca privirea-i sê ratecesca prin parculu din apropiere, candu de odata unu servitoriu, intrevine anuciandu, câ din Asi'a mica sunt de facia doi soli intru o misiune estra-ordinaria si vinu sê céra ajutoriu, de óra ce de marginele imperiului se apropia unu poporu barbaru sub nume de Osmani, ce prin fieru si focu supunu totu ce li stá inainte, câ cetatíle Sinope, Angor'a si Sebastia ar fi luate, si tote cele alalte cetati vaciléza in frica si desperatiune. — — — Dinsulu nece nu finesce bine candu Eudusia despletita, cu facia palida, cautaturi spariate, cu nesce pasi tremu-

randi, concomitata de o servanta de casa a Simonidei, intra in lăintru se arunca iu braćie dómnei Despina, făra de a poté esprime vre unu cuventu si lasa sê cada din mana-i unu biletu. Domn'a Despina bine presupunendu o núa fa-

in doliu sê amintésca infamulu teu nume. Pre triste-le-ti ruine "păna la o a dou'a renascere domnésca imperiulu noptii cu intrég'a lui orbía. Pre tine cada blastemulu crestinatătii! Simonida."

Horace Vernet.

talitate, cu sange rece cautandu spre biletu eschiama : „de siguru unu reu nu vine singuru“!

D. Andronicu redica biletulu si cu vóce inalta incepe a cetf : „Remani palatiu de crime adi liberu de o anima inocinta ce nu ai potut'o face victima tiraniei tale. Eternu posteritatea

Dóm'n'a Despina lesfna si remane pre sofa intogma ca o umbra. Ér' domnulu Andronicu in etate de 73 de ani incepe a versá torenti de lacremi.

(Va urmá.)

Nicolau Densusianu.

Literatur'a Anglesa.

Literatur'a anglesa potemu dice că si-a ajunsu culmea de perfectiune, e admirata ca natiunea ei, care in viet'i a constitutională, in politic'a estera, in economia, in lucru si pe terenulu ce-lu estinsu a comerçului, duce una rola escelinta si demna de imitatu, — dicu, — literatur'a Angliei e demna de respectu si consideratiune inaintea Europei.

Deci sê privimu unele trasuri mai considerabile din acést'a literatura.

Dupa finirea resbelului cu Francia (1815), in acésta natiune se aprinse dorulu de a traí in libertate sub una constitutiune fundata pe bas'a dreptatii, dupa care sâ li se dee in capu abuseriloru sotiale si competintieloru casteloru privilegiate, cu unu cuventu doreau o libertate sub care sê renvie *mintea*, si sê triumfe *jureprudint'i*. Acestu doru erá universale, si preste puinu timpu Angli'a o privimu in posesiunea acestui triumfu, de unde apoi si literatur'a si-a intogmitu direptiunea fatia cu libertatea si dorierea poporului, facundu unu progresu miraculosu. Lucrarile *statistice*, *comertiale* si *economice*, cari sub domnirea aristocratica nu erau nice decâtu placute, sub democratia de odata le vedemu luandu unu aventu mare in societatea anglesa.

La noi romanii inca ar' fi de lipsa ca sê pasimu si cu literatur'a intracolo că sê dâmu unu impulsu poporului spre economisare, lucru si comerciul pentru că singuru asia potemu si noi asteptá unu viitoriu mai bunu. Eu sum de parere se pasimu pe terenulu Angliei, si pe cum mi-se pare fratii nostrii depeste Carpati cu bucurie ne prevestescu acestu terenu.

Pentru a ne face cunoscintia cu lit. anglesa, cugetu a fi de lipsa a luá in consideratiune mai antaiu *jurnalistic'a temporaria*. Unu ministru anglesu a disu: („Mephistopheles in England of the Confessiones of a Prime minister“ 3. vol.) că *in unele staturi europene séu arma'ta seu centralizarea maestrósa a membriloru de statu, séu aristocrat'i a face puterea de statu; inse in Angli'a potestatea suprema o posiede jurnalistic'a*. In Angli'a totu omulu cetesce jurnale, seu daca nu scie ceti, si-tiene prelegare. Nu existe acelu interesu, objectu, pecatu séu virtute că sê nu vina la lumina. De ací avemu apoi a ne esplicá că jurnalulu „Times“ la tóta familia e unu jurnalulu domesticu si placutu; pentru că consemte, scrie vointiele, tendintiele poporului liberu asia pecum acele a sunt cugetate si vorbite; fara ca acelu jurnalulu sê fie petrinsu de unu singuru princi-

piu a unui redactoru seu cutarui individu conducatoriu.

Anglia de presente are 520. de jurnale, singuru numai in Londra sunt 70, dintre care $\frac{1}{3}$ parte deminét'i a se imparte publicului, erá cealalta parte se imparte preste di, asia cātu publicetoriu in totu momentulu e suprinsu cu noutati si frupte literare esíte din pén'a celoru mai escelinti barbati. Asia dara in Angli'a jurnalistic'a e destulu a o studiá, a o ceti si anim'a omenésca sê fie consolata si indestulita de cunoscintia.

Jurnalulu „Times“ e cetitu peste dî de 35,000 mii de prenumeranti afar' de aceia, carilu-cetescu prin cluburi si ospetarii. Intre celea mai escelinte jurnale figurésa: „Morning Herald“ „Morning Chronicle“ foi'a fostului ministru Palmerston „Morning Post“ „Morning Adversier“ foi'a opositiunala, „Daily News“ foi'a comertianta, „Standard“ foi'a tory-loru, „Globe“, „Albion“, „Courier“ etc. A le insírá aci nu neerta spatiulu acestui jurnalulu, destulu că pe Anglia vinu 215, Scotia 55, Irlandia 80, insulele *Yersey Quernsey*, man 11, India 30, India americana 27, Afric'a 12, Australia 12, America 19, Gibraltarul 1. Apoi sciindu si aceea că publiculu cetitoriu se urca la miliónu, apoi si noi potemu dice cu ministrulu anglesu: *că in Angli'a potestatea suprema e in manile jurnalistic'i*.

Afara de jurnale sunt o multime de societati, cari se nesuescu a dá publicului unele brosiuri pline de cunoscintie de folosu. O atare sotietate e „society for the diffusion of useful Knowledge“ (sotietate de a inpartesi celea de folosu). Acést'a sotietate dá la lumina „Penny Magazine“ si are 100,000 cetitori, „Penny Encyclopaedia“ redigéta in limbagiulu poporului tracteza dupa alfabetu despre tóte scientiele.

Mai sunt in Britania, pelanga acestea si alte sotietati cari intra numai in sfer'a unor'a objecte si sciintie, si acestea sunt patronate de unii barbati avuti. Atare sotietate e „Royal society of literature“, pe care regele Georgiu IV. a fundat'o la 1822. „Literary fund society“, membrii acestei sotietati sunt cei mai emininti scrietori ai Angliei, — venitul sotietatii acestia se urca pe anu 2000 pundi de sterlingu, din care se ajutara poetii incepatori si sermani. Apoi sotietatea „Society of antiquarians“ esista de 87-ani si pana de presinte 73 de tomuri inposante au edatu la lumina. „Corpus historicum“ acést'a sotietate e inpedinta de guvernulu, si fruptulu acesteia e: faimós'a *Beda*, in care se cuprinde viet'i a santiloru, ordinatiuni guvernamentale etc. Sunt apoi societati de interesu, a lucrá istorii politice si na-

turale, atare e „*Britisch Asotiation*“ si „*Transaction*“ redigeatu cu multa sciintia si prudentia.

Daca privimu si esaminâmu caus'a câ pentru ce s'a desvoltatu literatur'a angla asia repede si in asia modu admirabile; trebue sê marturisimu câ singuru in Anglia e moda, câ barbatii cei mai eminenti de statu, sunt superbi pe numele de poetu, pe candu in alte state, poetii sunt parasiti si ômenii sunt indatinati numai dupa mórte ai laudá si eternisá cu colonne de bronzu. Anglia au sciutu si scie a-i respectá si chiaru a i recompensá cu materialu. Regele Georgiu IV. au datu pentru 10. poeti seraci 1000 £ sterl. Ministrulu *Peel* din vistieri'a statului au spriginitu pe multi, si unora le a medioclitu chiar si pensiune anuala.

Vedemu si aceea câ membrii cari au figuratu la ministeriu au fostu si sunt poeti, — Lord *Russel* au scrisu istoria Europei si au creatu faimós'a drama „*Don Carlos*,” lord *Palmerston* au scrisu una brosiura „*Nevhig-guide*“ in care dá argumentu de prudenti'a si tactic'a lui parlamentare; dar' cine nu cunósce pre parintele romanurilor, pe ministrulu anglesu *Bulver*?? si romanulu martiriloru a Epplui *Wyseman*?? Angli'a asia scie pretiu' literatur'a, câtu chiaru ministrii sunt scrietori si Eppii poeti!!

— Din academiile de *Ocsford* si *Cambrigea* a esitu la publicitate celea mai perfecte traduceri si comentare a clasicilor latini si greci; aci s'a domesticitu literatur'a germana, sanscrita indiana, si limb'a cea veche a persiloru; aci s'a tradusu cantarile besericea orientale, aci vedemu figurandu si limb'a romana cá unu ce placutu chiaru si pentru spiritulu celu rece alu englesului.

Babbage 1830. in opulu seu, se plange câ sciinti'a reale au innapoiatu; dar' acést'a mi-o esplicu câ anglesulu tóta sciinti'a o considera din punctu de vedere practicü si lui-i place din tóte a trage unu folosu; inse pentru aceea totu si vedemu, câ dela *Babbage* incóce si acést'a sciintia au facutu mare pasiu, mai cu sama in academia de *Ocsford*.

In sciinti'a naturala renumitulu *Brevster* si-a dobanditu unu renume; pecum *Faraday*, *Thomson*, *Daniel*, dr. *Gregory*, *Cane*, *Graham*, *Wheatstone*, (Electromagnetismu), sunt atari barbati pe acestu terenu, carora lumea chemica are a le multiemí multu fatia cu a celea ce au inventatu si porodusu pentru folosulu ômenimei.

Despre meteorologie a scrisu *Dalton*, despre geologia *Buccand* si despre zoologia *Macgilliorays* „*History of british birds indigenous and migratory*“ si *Garrel*, au merite mari. Museulu Britanicu are de a multiamí lui *König* colectiunea de petri care

cu multu e mai avuta decâtu cea din Parisu. De mirare câ in sciinti'a de medicina nu cetimu opuri renumite, acést'a sciintia in Franti'a si Berlinu s'a desvoltatu mai tare.

Filosfi'a reala anglesului nu-espre placere, elu mai cu dragu cetesce filosfi'a practica; pentru câ acést'a are influentia considerabila fatia cu moralitatea, jurisdictiunea, si cu viati'a politica. Lucrari teologice au destule dar' acestea nu merita consideratiune. Anglesulu despretiuesce naturalismulu si sensualismulu francesului; dar' nice cu idealismulu si transcendentismulu germanului nu se póte face amicu, de si elu e de origine germana dar' natur'a lui e cu totulu diferita de a soiului seu, calea lui de progresu chiaru si in literatura e materialismulu. In oratori'a besericésca, e vestitu *Chalmers* denascere scotu. *Propagand'a* britanica are meritele sale; pentru câ nu existe pe lume unu atare locu, unde sê nu strabata acesti misionari pentru de-a latí religiunea crestina.

Scólele de invetiamentu in Anglia nu sunt multu patrocinate si privegiate de guvern, scólele din *Ocsford*, *Londra*, *Cambrigia* si *Edinburg*, au fundatiunea loru insemnata, dar' invetiamentulu e delasatu pe diligintia proprie, si direptiunea loru se vede a fi mai cu sama, studiulu in limbele mórte si clasicii latini. Natiunea anglea si-sustiene scólele séu de sine, séu prin coagiutoriulu unora sotietati si barbati amatori de civilisatiunea poporului.

Acést'a direptiune am dorí-o si noi dela asotiatiunile nóstre, ca unii ce ne interesâmu de esistintia si viitoriulu nostru; amu dorí cu atáta mai vertosu, pentru câ si là noi vedemu câ scólele sunt delasate pre poporu.

In sciinti'a iuridica anglesii nu sunt pasionati, — dinsi au vreo-cati-va juristi pecum e *Bentham*, *Savigny* si *Hayard* cari au scrisu si tradusu ce-va in acestu objectu; anglesii se vedu a se lasá pre *Parlamentu*, acest'a pe dreptu au datu Angliei barbati eminenti.

In istoria nu e natiune se póta emulá cu ei, pe calea acést'a privimu pe *Hume*, *Gibbon*, *Lingard*, *Robertson*, *Turner*, *Macaulay*, sunt atari barbati carora si numele li sunt destulu ca se recunoscemu amplitudinea perfecta a istoriei; mai cu sama istori'a Britaniei scrisa de *Macaulay* e unu singuru esemplaru in acést'a sfera.

Anglesii au meritele loru ne disputavere in resbelu si colonisare; asia si caletoriile loru sunt faimóse; dinsi si pe acest'a cale cugetá sê cu prinda loculu primu, au calatoritu tóta lumea si au adunatu date despre tóte popórele pamentului. *John* si *Richard Lander* au aflatu isvo-

rulu fluviului *Nil*. Dar' cine nu cunoșce caletoriile lui *Ross*, *Davidson* etc. Anglesii nu au parache în acéș'ta pasiune.

Unii Europeni dicu : câ anglesulu cu sanșele lui reoș, nu e menitu, a se incantá si scrie poesie; dar' pelanga acéș'ta parere a unor'a, totu-si vedemu, pe unu *Schachspeare*, *Byron*, *Schellley*, *Sterne*, *Walterscot*, *Moore T.*, *Miller*, *Bulver*, *D'Israeli* Milton etc. Acarora poesie e admirata de lumea culta.

Aceștea-su trasurile mai esentiale a literaturii anglese, despre care a tractá pe scurtu avui de interesu, câ se veda natiunea mea : câ unde póte ajunge una natiune prin diliginti'a si prin amórea s'a proprie.

S. Nicolaulu mare in 10-ea maiu 1867.

V. Grozescu,
preotu.

Horace Vernet.

Multi credu, câ insusîrile bune séu rele trecu de moscenire la fii, nepoti si stranepoti. — Acéșta credintia inse pré adeseori e combatuta de insasi natur'a, câ-ci adeseori potemu vedé câ parintii cei mai intiepti si ingeniosi, au copii fórté simplii si miseri de cele spirituale, — si din contra multi parinti simplii si neinsemnati au avutu copii ingeniosi, talentuosi. — Filoșofii si educatorii voru fi sciindu esplicá dóra secretulu acestoru contraste, dar la barbatulu renumitu, despre care voimu sê vorbimu, se póte observá intarirea credintiei de mai susu.

Protoparintii lui Horace Vernet, escelintele pictoru franco-italianu, inca au fostu pictori isteti, — mai alesu ta a-seu erá unulu dintre cei mai vediuti pictori de genre, — inse dóra impregiurarile grele, séu lips'a de curagiu, nu i-a facutu asié renumiti, precumu s'ar fi potutu asceptá de la talentele loru; inse cu atâta mai favoritu de sórte a fostu Horace, carele mai asié dîcandu, in tóta viéti'a sa a potutu sê se mandrésca, câ operele sale suntu tote admirate si — bine platite.

Emile Jean Horace Vernet s'a nascutu la anulu 1789 in 30-le juniu, si a repausatu in 17 januaru 1863, in etate de 74 ani.

Elu in lucrarile sale si-a luat de modelu — natur'a, dreptu aceea figurele si pusetiunile acestora in tóta privinti'a suntu fidele, naturale, — in tóte trasurile si miscarile se reveléza viétia, farmecu si poesia.

Primulu tablou alu seu „ocupurea unei redoute“ numai de câtu a atrasu atentiunea publicului si grati'a curtei imperatesci.

Prin picturele ce representau scene din viéti'a lui Napoleonu celu mare s'a facutu fórté popularu, — asié „canele regimentului,“ „gardistulu tieranu“ si alte asemenea pre curendu au avutu trecere in tóta Europ'a, — apoi prin „Ma-zepa“ a ajunsu culminea gloriei.

Dupa rentornarea lui Ludovicu alu XVIII. firesce câ Horace Vernet n'a fostu binevediatu pentru tablourile sale de batalia ce glorificau pre Napoleonu si curtea Bourboniloru si-a si espresu nemultiamirea, dar opiniunea publica atâtu de cu taria demonstrá in favórea lui, câ curtea fû silita sê dee satisfacere pictorului.

Mai tardîu fû denumitu de directorulu academiei franceze de arte din Roma, unde atrase pe langa sine o multime de artisti si amatori de arte.

La unulu 1834 s'a dusu in Algeria, de unde rentornandu catra casa, imperatulu Rusiei l'a poftitu in curtea s'a pentru facerea tablouriloru din batai'a rusiloru cu turcii.

Peste doi ani éra-si rentorná in Afric'a, de unde a adusu cu sine schitiele cele mai interesante pentru tablourile grandioșe, ce le-a si executatu.

Elu a fostu neobositu in lucrarile sale, neincetatu caletorea si lucrá, dar i-se si platea fórté bine.

La anulu 1848 éra-si a fostu in Russia, de unde a rentornatu incarcatu de cunune de lauru si — monșete de auru si argiutu.

PADITORIULU DE CANE DE LA BROOKVILLE.

(O desbatere juridica americana.)

(Urmare si fino.)

— Miss Arabella Bruce, dîse Mr. Shop, eu cunoscu acuma pretiulu cu care póte cine-va castigá man'a dvóstre, voiescu a me face soldatu, cu curagiu de leu me voiu luptá pentru patria, dvóstre sê mi-fiti stindardulu in batalfile sangeróșe, viéti'a mea este in manile dvóstre.

— Déca este asié, dîse Miss Arabella liniscita, atunce urmati mi, voiescu a me cununá indata cu dvóstre, sub conditiunea de a porni inca astadi la armata Poteamae, spre a nu ve reintórce séu neci odata, séu cu rane de ongré, oapetate in bataia. Giuvaerulu acéș'ta lu-voiu tiené, elu sê-mi fia ornamentulu nuptialu!

Nemica nu este mai simplu si fara ceremonii, decâtu unu actu de maritagiu in America, elu este o simpla conventiune, care se decide intre doi martori si unu ampoiatsu, preotulu este usioru de a-lu aflá, si afara de aceștea neci nu este neincungiuratu de lipsa.

In sér'a acelea-si dile Mr. Shop caletori la armat'a Poteamae, Arabella lu-petrecu pana la curtea drumului de feru, la despartire abié i intinse man'a sotiului ce se despartiá, si totusi acéșta i lasá prin testamentu, la casu candu elu nu se va mai intórce, tóta averea sa, in pretiu de trei milióne dollari.

In modulu de viétiá alu Arabellei, nu se facú neci cea mai mica schimbare, chiaru si dupa intre-prins'a caletoria a consotiului seu, dins'a si de aci nainte continuá de a jucá rol'a de amazona, epistolele cari Mr. Shop i le scriá, le tramitea regulatu nedesfa cute éراسi inapoi.

Luni trecura la midilocu, o bataia sangerósa urmá dupa alt'a, in fine jurnalulu de statu anuntiá, o invingere decidiátore a nordamericaniloru, 800 de soldati remasera pe campulu bataliei, intre acestia se anuntiá si Mr. Arnold Shop, aurariu din Nev-Jork Brood-Street 114 ca mortu, lovitu de unu glontiu de muscheta prin pieptu.

Arabella portá doliu ca o adevrata consórtie pen-tru eroulu cadiutu, ea nu numai cá se imbracă cu vest-minte de doliu, dara si planse cu tóta intimitatea dupa consotiulu seu, pe care se pareá a-lu fi iubitu cu tóta sinceritatea.

In doliulu acest'a petrecú Arabella unu anu in-tregu, dupa aceea éra-si se apucá de modulu seu de viétiá de mai 'nainte, firesce cá nu lipseau pe-titori numerosi; intre acestia se aflá Hudson Cambell in rendulu primu.

Hudson Cambell servira mai multu tempu ca co-lonel in armata, si se retrasese in urm'a unui conflictu cu generalulu Grant la Brookville, se díce cá din cauza pentru cá unu planu de operatiune, care mai tardú se aretá ca celu mai bunu, nu isbutise in consiliulu de resboiu. Cambell érá inca unu barbatu teneru, fórtie bogatu, inzestratu cu tóte prerogativele unui barbatu, dara unu caracteru neinfranatu si selbatecu crudu si furiosu, unu venatoriu pasionatu si unu iubitoriu de cani. Ca la vre o suta de astfeliu de animale de tóte soiurile se disciplináu si dresau in grajdurile sale; pre langa aceste Cambellu o personalitate renumita de calaretiu, adunase multe mii de dolari ca invingateriu la intregerile pentru castigarea ramasiagului.

Acestu Hudson Cambell dara petiá acuma pen-tru man'a tenerei veduve Arabella Bruce, barbatulu acest'a facuse o impresiune a supra animei ei. Arabella puse acestuia o conditiune mai blanda, decâtu nego-tiatoriului Shop.

O alergatura mare de cai avea sê se repre-sente die in 28 augustu la Brookville, la care potea sê ia parte nūmai acele persóne, cari erau espresu anumite de catra Arabella, invingatoriulu de pe ipodromu avea sê primésca man'a Arabellei ca premiu.

Obiectulu acest'a facú sensatiunea cea mai mare in staturile unite; in diu'a plina de importantia de 28 augustu sosira mfi de óspeti in Brookville, spre a fi martori alu curiosului spectacolu de alergatura de cai.

Érá unu ce de totu subtilu in dñu'a acé'sta pe ipo-dromulu de lu Brookville; dara Hudson Cambell noro-cosu ca totu déuna reportá invingere Arabelle de-veni dupa sentinti'a arbitralu consorteá lui Hudson Cambell.

Nunt'a se serbá inca in diu'a aceea in mic'a cetate cu unu lucsu si o pompa extraordinariá, mfi de óspeti fura ospetati serbatoresce, neci unu moritoriu nu se pareá a fi mai fericitu pe pamentu, decâtu invingatoriulu de la Brookville.

Inca in tempulu septemaniloru de miere sosi in Brookville-Halle unu soldatu ranitu si aflá e primire ospitala in cas'a lui Hudson Cambell. In dñu'a urmatóre, pecandu voiá a face dispositiuni pentru de a caletori

mai departe, vediu in curte doi cai infrenati splendidu; nu multu dupa aceea pasí din casa Mr. Hudson condu-candu pe consórtie sa de bratiu, spre a incalecá.

O cautatura a invalidulu soldatu, fu de ajun-su, a recunósce pe Arabella Bruce soci'a sa; elu este Arnold Shop, care a fostu prinsonieru, dupa ce a fostu ranitu de mórte, fara a da vre unu semnu esternu de viétiá, cadiutu in manile invingatoriloru, acuma dupa victori'a de la Richmond reprimindu-si libertatea, vede pe soci'a sa in posesiunea unui altuia.

Dorerea sirmanulu Arnoldu Shop érá fórtie mare, elu inse totusi si-plecá capulu inevitabilitáti, si de óre ce tempulu inca nu-i pareá a fi sositu spre a se face cunoscutu Arabellei, primí unu postu ca paditoriu de cani in cas'a lui Hudson Cambell.

Nimenea nu presupunea, cá bolnaviciosulu Abra-amu Lee, paditoriulu de cani si Arnoldu Shop sunt una si aceea-si persóna, nimenea nu se ingrimea de li-niscutulu barbatu, care nutrea canii sei si diacea dñe întregi facandu la planuri pe asternutulu seu de paia.

Dara totusi strabatea la urechile vigilantulu Ar-noldu Shop, si in acestu singuratecu locu de panda, tristulu modu de vietia alu consórtie lui Mr. Hudson Cambell. Acést'a érá acuma o femeia umilita, ce stá subtu tiranic'a dominatiune a unui barbatu crudu si selbatecu, de care o tienea legata sentimentulu de obligatiune a unei femei, si obligatiunile unei mume, ce se aflá in sperantia de a deveni.

Hudson Cambell portá o viatia vasta si turbata, ori si ce feliu de miscare mai nobila si delicata a suffe-tului, erau straine animei lui, si locuitorii de la Brook-ville-Hall nu arare ori fusera martori maltatariloru revoltatore, ce sirman'a femeia trebuia se le suferé.

Érá cu nepotintia ca Arabella sê póta iubi pe unu astfeliu de barbatu, mórtea lui ar fi fostu pentru dins'a unu salvatoru din umilitoriulu jugu alu sclaviei, astfeliu meditá Arnoldu Shop, care fórtie tare compati-mea si lu-doreá de sórtie Arabellei, de ore ce pe dins'a o vedea adese preamblandu-se singura prin gradina, scaldata in lacrime, intr'o stare meditatoare.

Arnoldu Shop si-facú planulu seu. In lun'a lui novemvre in momentulu candu Hudson Cambell inca-lecá unu calu, ce sta gata pentru densulu in curtea de la Brookville-Syuaire, se slobodí o impuscatura bine ni-merita dintrunu bordeiu de cani; abiea incetase pusca-tur'a antáia, candu mai resuná, a dóua.

Hudson Cambell diacea in sangele seu pe verdé-tia, in giurulu lui se aflau ocupati servitorii aducandu ajutoriu. Arabell'a inspaimentata de impuscaturile au-díte, alergá intracolo si statú aprópe de consotiulu seu espirandu, acarui priviri erau indreptate spre dins'a.

Arnoldu Shop, care slobodíse aceste impuscaturi, inca alergá intr'acolo, si vediendu pe Arabella, eschi-amá intorsu catra aceia ce stau impregiuru:

— Pe voi ve chiamu ca martori, voi sê marturi-siti inaintea judecatoriloru, cá eu am sevirsítu acésta fapta sangerósa. Voiescu a mori, deóre ce am impus-catu pe acésta persona desplacuta, care mi a maltratatu consórtie, m'a respinsu din anima ei, si o degradat'o la unu premiu alu jocului de sórtie. Eu sum Arnoldu Shop, acést'a este socie'a mea.

Arabella tremurandu cadiu parasita de simtñri langa cadavrulu celui omoritu. Dupa ce Arabella si-recastigá cunoscinti'a, cerú de a poté vorbí cu Arnoldu Shop, deórece inse acesta érá deja transportatu in tem-nitia, se duse ca singura acolo.

Acésta fu o revedere cutremurătoare. Arabell'a uita doliulu pentru sotiulu ce i l'a rapitu. Se jorá primului seu barbatu, cá l'a iubitu totudéuna preste mesura si cá fára dinsulu nu va poté trai.

Arnoldu Shop si-recastigá statornicia si liniscea prin cuvintele de condolatiune ale sociei sale, lui nu i erá frica de sórtea sa, convinsu, cá nu erá omoritoru din malitia, ci pentru ca sê-si scape legitim'a sa socia.

Tribunalulu de la Brookville avù in ultimele dfile ale lui decemvre una sarcina grea, trebuiá sê asculte de vócea conscientiei sale proprie, dara sê ia in consideratiune si vócea opiniunei publice, care si-da votulu pentru eliberarea lui Arnold. Multu tempu tienura desbaterile, candu in fine se desvoltá unu episod, care se parea a fi in stare de a dá sortii acusatului o directiune favorabila. Unu martoru marturisi, si hartii aflate intariau aceste pana la evidentia, cá adeca Hudson Cambell ar fi sciutu, cá Arnoldu Shop nu este mortu, si cá generalulu i scrisse espresu dupa intrebările facute, cá elu presupune, cumca celu pierdutu a caditu in manile inamiciloru, si cá se afla inca in vietia, in care cauza elu au facutu intrebări si astépta respunsulu.

In modulu acesta dara Hudson Cambell, a rapitu lui Arnoldu Shop legitim'a sa socia retacandu desco-peririle sale, pe bas'a unui testimoniu de mórte falsu castigase man'a aceleia din care cauza Arnoldu Shop nu fu unu asasinatu, ci unu resbunatoriu alu dreptului seu violatu, elu omorise pa talharulu in necesitatea de apearare, ca satisfactiune a onórei sale.

Legislatiunea Americiei, concede la astfeliu de casuri de apearare unu campu largu si deschisu, si deóre cê opiniunea publica intrepasí pentru Arnoldu Shop, juratii permisera sentintia de „nevinovatu“

Acésta emblema se serbá in Brookvill intre sunetele campaneloru, detunarea de tunuri si eschiamatiuni de bucuria ale poporului, erá odí a victoriei si a triumfului.

Padítoriulu de cani de la Brookville si consórtea lui, fura salutati serbatoresce de societatea comerciantiloru si de numerosii loru amici in Nev-Jork, éra dinsii vietuescu acuma impreunati ca consoti in fericire neturburata.

Comunicata de

Ieronimu Baritiu.*)

CE E NOU?

*** (In numerulu venitoriu) vomu publicá portretulu si biografi'a laureatului nostru poetu Andreiu Muresianu, precum si o poesia inca nepublicata de repausatulu nostru bardu natiunalu.

** (Diet'a Ungariei) in decursulu septemanei trecute tienù mai multe siedintie, intre cari cea mai interesanta fu cea de joi, in care Stratimirovicu interpelá pe ministrulu de interne, in privinti'a unui respunsu ministerialu, prin care unu orasiu serbescu fu indrumatu a se intrebuintia de limb'a magiara in afacerile sale cu ministeriulu.

** (Candu va fi incoronarea?) Dupa scirile cele mai nóue incoronarea se va intemplá intre 10—20 iuniu, ér alte sciri ni spunu alte termine. Din tóte aceste se vede aceea, cá diu'a nu e inca qtarita.

*) Fiulu renumitului nostru publicistu.

Red.

** (Conductu de factii.) O fóia germana d'aice éra si reniesce scirea, cá damele din Bud'a-Pest'a vreu sê arangeze pe tempulu incoronării unu conductu de factii in onórea imperatesei, la care ocaziune damele voru duce factii, ér sub ferésta va cantá unu coru femeiescu. Asié cetiramu scirea ast'a, dar nu garantámu, cá se va realisá.

** (Pentru movi'a de incoronare) pan' acuma mai fia-care comitatu si-a tramisu contingentulu seu de pamentu. Tóte au alesu pamentulu din cutare locu istoricu.

** (Escel. sa D. A. b. de Siaguna) in septeman'a trecuta a sositu la Pest'a spre a-si ocupá locul in cas'a magnatiloru.

** (Cursulu cailoru) a concentratu dfilele trecute in capital'a Ungariei o multime de ómeni si deosebitu aristocratii'a magiara, carea la acést'a petrecere domnesca din tóte partile alérge aici. Cu ocaziunea ast'a cu atátu mai virtosu se aduná unu publicu numerosu, cá-ci Maj. Loru asisdere petrócu in Bud'a si au onoratu cu presinti'a loru tóte trele cursurile. In dominec'a trecuta fiindu unu ventu cumplitu, multi cugetara, cá imperatés'a nu va merge la cursu. Doi ómeni inse se remesira; unulu intaria, cá imperatés'a va merge la cursu, celalaltu ba. Celu ce erá sê péda, avea sê plátésca pretiulu fiacrului pana la loculu cursului. Doi martori ce erau de fatia delocu alergara dupa fiacru. Nu peste multu sosi imperatulu — fára imperatés'a. Alu doile dara castigá remasiulu, deci plecara toti patru afara. Dar abié ajunsera la loculu doritu, candu éca sosi — imperatés'a. Atunci cei doi cari se remasira, incepura a se certá; indesiertu martorii sê induplecau a i impacá. Tóte fura indesiertu. Densii se departarã, unu si facru unu si nacru deosebitu, se rentornara. Er martorii remasera si fura siliti a — plati fiacrulu.

** (Se vorbesco) cá Maj. Sa imperatés'a pana la tótna nu se va rentorná la Viena, séu numai pe câte-va dfile. Nu peste multu se va mutá intr'o villa dintre muntii din Bud'a, unde — impreuna cu pruncii imperatesei — va remané pana ce se va poté mutá la Gödöllö, unde se facu multe renoiri. Imperatulu inca inainte de incoronare se va rentórce la Vien'a pentru a deschide senatulu imperialu.

** (Maialu romanescu.) Ioi in 16 maiu o frumoasa cununa de june si juni romani se aduná intre muntii Budei la ospetari'a „Fasanulu“ si si-petrecù cu vioitiune juvenala. Dorere, cá tempulu nefiindu favoritoriu, excursiunea cea romantica intre muntii nu se potù realisá. De cu séra apoi se ncepù joculu, care tienù pana la 11 óre, jocandu-se mai multe jocuri, intre altele si „Romana“, in care deosebitu escelara frumoésele domnisióre sorori Ermina si Leontina Balomiri. Dintre deputatii romani luara parte la acésta petrecere domni: Babesiu, S. Balomiri, Ant. Mocioni, Ales. Mocioni, S. Popu, Romanu.

** (Program'a incoronării.) Solenitátile de incoronare voru tiené siepte dfile. In diu'a antáia se va tiené Te Deum, — in a dóu'a voru si primiti la curte nobilii, magnatii, deputatii si oficirii de frunte, dupa médiadi insemnele de incoronare se voru duce la Maj. Sa, sér'a va fi cercu de dame la imperatés'a, — in a trei'a va urma primirea corpului diplomaticu, stramutarea insemneloru in beserica, prandiu de curte, — in a patr'a se va intemplá incoronarea, apoi se va dá prandiu re-

gescu, insemnele de incoronare se voru espune pe trei dfile in beserica spre a le vedé publiculu, sér'a mare conductu de facili, — a cincea dfi va fi banchetu in redutu si sér'a iluminatiune, — a siesea predarea donurilor de incoronare, sér'a balu de curte, — a sieptea dfi solenitatile se voru finí cu asiediarea insemneloru de incoronare, apoi voru resuná salve si in teatru va fi representatiune solenela.

** (Serbare.) In congregatiunea comitatensa din Maramuresiu s'a proeptatu serbarea memorabilei dfile in care invinsera pe tataru. Tataru fura invinsi la Borsia in 1717 sub conducerea preotulu de acolo Alesandru Lupulu.

** (La incoronare) voru fi de fatia fratii imperatulu, apoi archiducii Albrecht, Vilelmu, Carolu, Ferdinandu, principii de Modena si archiducele de Toscana.

** (Despre decoratiunile de incoronare) foile incepu a publicá felurite specialitati. Asié se spune, cá tóte decoratiunile se voru face si arangiá dupa planurile lui Lehman, decoratoriu la teatrulu germanu. Pe spelele tierii urmatórele localitati se voru decorá: edificiu Lloyd, cele dóue tribune ce se voru aredicá inaintea besericei plebaniale, cas'a parochiala de Pesta, strad'a intre piaristi si beserica, piati'a puntii, dóue puncte principale din strad'a lui Albrecht. Edificiu Lloyd va portá in frontispiciu o grandiósa coróna aurita pe perina rosfa, langa acést'a voru fálfai dóue stéguri; la puntulu de frunte va fi marc'a tierii. Partea de a supra a frontispiciulu va fi decorata cu flori, cununa si ghirlanda, in midiloculu acestor'a se va vedé corón'a bavaresa compusa din flori. De aice se va incepe unu ballad'iu gatitu din panur'a cea mai fina, care va zacé pe stálpiti auriti si inzestrati cu insemne. De a stang'a voru fi acomodate perdele pompóse cu ciucuri si bucheturu de flori. Teras'a de unde regin'a va priví taiarea cu sabi'a, va fi straformata in o grandina de flori.

** (Societatca romana) de leptura din Clusiu ni-a tramisu statutele sale intarite nu demultu de catra guvernulu r. transilvanu. Salutámu cu bucuria acést'a societate, si amu dorí, ca si in alte locuri sê se infiintie dfe astfelu de societati.

Literatura si arte.

** (La Bucuresci) a esitu de sub tipariu: „Lege pentru infiintierea unui nou sistemu monetaru de aur, argintu si arama si pentru fabricarea moneteloru nationale.

** (Concertu.) Pe 12 maiu s'a anuntiatu in teatrulu celu mare de la Bucuresci unu concertu mare in folosulu celoru ce suferu de fóme, datu de domniósr'a Elena Botiano cu concursulu domnei Ráureanu si alu dloru Bratianu, Dimitrescu, Gackstatter, Hubschl, Manzoni, Montresor, Wiest etc.

Din strainetate.

** (Romania la espusetiunea din Parisu.) La 6 aprilu toti comisarii au fostu la prandiu in Tuillerii. Imperatulu si imperatés'a i-au primitu graciosu si a vorbitu cu mare care. Comisariloru romani li-au promis, cá

voru visitá sectiunea loru si mai alesu costumele romanesce. Pavilionulu Romaniei in parculu espusetiunii (claditu dupa modelulu besericei Stavropoleos din Bucuresci) a atrasu atentiunea imperatulu si a imperatéssei. Iuriulu a esaminatu la 6 aprilu costumele romanesce, cari a fostu fórtu multu pretiuite si de siguru voru capetá medalfi. Asiediarea obiecteloru romanesce in palatiulu espusetiunii este finita; numai galeri'a destinata mobilierulu si acea numita a istoriei muncii sunt inca putfnu garnisite din caus'a intardierii celui din urma transportu. Juriulu a visitatu si productele romane cele mai principale; gránele au fostu visitate de dóue ori si voru dobandí recompensele ce li se cuvino. Pastele fainóse au fostu asemenea forte pretiuite. Lanurile au fostu asidere cercetate. Productele oceloru de sare si lemnele din Romania voru fi peste putfnu obiectulu unui esamenu specialu.

— (Capital'a Russiei) se nisuieste a emulá cu capital'a Franciei pe terenulu modei. Damele cele mai de frunte de-acolo au incetatu de a admirá si adorá totu ce vine din tiera straina, ci au formatu mod'a loru nationala rusésca. Diurnalele de moda francesca nu mai pré au trecere in Petersburg. La petrecerile date de contés'a Gotasewska damele si domnii se infatiosieza de regula in costumuri dupa mod'a rusésca. Era contés'a de Tierro a rogatu pre ospetii sei ca sê nu converseze frantiosesce in salónele sale. Teatrulu germanu si italianu e fórtu raru cercetatu si publiculu neincetatu pretinde piese nationale. — Damele nóstre din Romania in multe au imitatu pre cele din Russia, óre n'aru poté si acuma sê le imiteze — in zelulu nationalu?

— (Fi-va bataia?) Nu demultu Bismark, marele ministru alu Prussiei, fú intrebatu cá, fi-va bataia? — Renumitulu diplomatu facú din umeri, si cu o fatia nevinovata respunse, cá — nu scie, de órece inca n'a cetitu foile.

— (Curtea francesca gelesce.) Adeca e intristata deórece principele ereditariu, „Copilulu Franciei“ e fórtu morbosu de unu tempu camu indelungatu acuma, — se usca totu meru. Imperatulu si imperatés'a totu langa uniculu loru fétu veghiaza, — de aceea s'au mai raritu primirile stralucite ce erau indatinat la curtea domnitória.

— (Egalitate.) Deputatulu francesu Kerwegken la proiectulu de lege de presa, ce s'a desbatutu in dilele aceste in camer'a Franciei, a facutu unu amendamentu conformu caruia si francesele sê fia indreptatite in libertatea presei cá-ci se dice urmatórele: „Damele si domniórele majorene sê aiba totu aceleasi drepturi!“

— (Motivare curiosá.) Intr'o comedia francesca a fostu urmatoriulu dialogu: „Ai dta minte?“ — „sum amplotiatu la ministeriu!“ fú respunsulu. Censur'a inse a stersu dialogulu acesta sub cuventu, cá la ministeriu nu sunt amplotiati fara de minte.

— (O foia anglesa.) In London esiá foi'a: „The Caledonian Mercur“, carea de la anulu 1662 totu a traitu tienendu-si form'a cea vechia, in dfilele aceste inse a incetatu de a mai esiste. Destulu a traitu — vegtandu.

— (O francesca tenera) a studiatu medicin'a, si depunendu esamenele cu succesu emininte, guvernulu a impoternicit'o sê póta practisá ca medica si i-s'a recomandatú sê mérga in Algeria, unde ar fi fórtu bine primita, cá-ci bolnavele de acolo nu potu primí medici in harem.

— (*Scaldele din Ems*) s'au deschis la inceputul lunii curinte, — si pana acuma se dice că-su foarte ceretate.

— (*Episcopi catolici*) in lun'a venitória se voru aduná in Rom'a.

— (*Cununia princiară*.) Conte de Flandria, fostu domnitoriu alu Romaniei, in lun'a treouta s'a casatoritu cu princés'a Maria de Hohenzollern — Sigmaringen, amabil'a sora a Altetiei sale domnitoriului Carolu I. — Cununi'a a fostu forte pompósa, la care au luat parte si reprezentantii romani ai domnitoriului din Romania.

— (*Unu polonesu*) a scapatu din ocnele Siberiei si luptandu-se cu lipsele cele mai mari, totu pe picioru caletorindu si pitulindu-se a ajunsu in Anglia, unde lu primira consortii sei cu cea mai mare bucuria.

— (*La espusetiunea etnografica din Moscva*) s'au dusu reprezentatii slaviloru din tóte partile, chiaru si cati-va polonesi au mersu. Deschiderea espusetiunei s'a intemplatu in presinti'a tiarului cu pompa mare, — óspetii rusiloru sunt pre bine primiti, avendu sê menance si sê bee, sê faca excursiuni de placere, sê mérga la teatru, la baluri si alte petreceri fara ca sê li costeze ceva, cá-ci rusii s'au ingrigitu ca óspetii loru chiaru si bani de caletoria sê primésca. Dieu, si in asta privintia, amu pote luá esemplu de la rusi, cari sacrificia pentru intarirea legaturiloru natiunale; — asié facu toti aceia, ce nu traiescu numai presintelui, ci si pentru cei ce voru fi in viitoriu. — Societatea literaria proiectata de guvernulu Romaniei, dora accepta sê se infintieze cu puterea rusiloru?!

— (*Domn'a Ratazzi*), soci'a marelui diplomatu italianu adeseori scrie romanuri interesante. Ea are datina a descrie eveniminte si persóne din timpul presinte intrebuintiandu firesce numiri straine, dar din descrierea sarcastica respectivii usioru se potu cunosce. Nu de multu inca a edatu romanulu „*Bicheville*“, in care sunt satirisate mai multe persóne aristocratice. Dintre cei atacati s'au aflatu mai multi cari ceru satisfacere de la — barbatulu autórei, — bietulu Ratazzi trebuie sê se lupte pentru frumos'a sa socia. Dar pe candu autórea e atacata de cei vatemati si interesati, publiculu cetitoriu inse e fórtu multiamitu si aplaudéza genialitatea frumósei literatrice. — Ma ce e mai multu, societatea científica: „*Instituto politecnico e nazionale*“, care numera intre membri sei pre regele Victoru Emanuelu, pre principii Umbertu si Amadeu si alte persóne 'nalte, a decisu cu unanimitate a denumi pre domn'a Ratazzi de „*patronessa*“ onoraria, celu mai escelinte gradu alu acestei societati. Pe langa primirea acestui gradu va capeté si medalia de aur.

— (*Foi'a lui Girardin*) „*Liberté*“ fiindu opositiunala guvernului, e oprita a se vinde in locuri publice, dar de aceea are o trecere si mai mare, — cá-ci pana ce nu erá conturbata de guvernulu numai 8,000 (la noi ar fi multi) de abonanti avea, acuma inse trece in 35,000 de esemplarie. Acolo apoi se si platesce a scrie pentru foi.

— (*Societate de forfice*.) Adeca in Berlin s'a formatu, o societate fórtu periculósa pentru lumea eleganta de-acolo. De-unu tempu in cóce adeseori se plan-

gu damele cá la preumblare unele fintie necunoscute li taia vestmintele, fara ca sê observeze cineva. Dieu, mare neplacere.

Economicu.

Despre vapsirea metasei.

3. De a vapsi metas'a rosiiu inchis. Sê iei la fiacare fl de metasa unu fl firnabocu, apoi baga-lu in apa si-lu-lasa ca sê fiérba, — stracura ap'a pintr'o sita intr'o óla curata, — fierbe lemnulu in apa rece la focu inca odata, apoi desiérta-lu in óla, móie metas'a in launtru, scóte-o, si o lasa sê se usce, baga-o apoi éra in vapséla, pana candu va fi de ajunsu. Dupa aceea ie potasie si o baga in apa rece, inse numai nitielu, sucesce metas'a acolo pana candu se va face rosia de ajunsu, spéla-o in apa rece si o lasa sê se usuce bine, apoi e gata.

Elena Bainlescu.

Gacitura numerica.

De L. V. Rubenescu.

1.2.3.4.5.6.7.8.	}	A fostu unu erou Romanu,
		Principe, domnu si stapanu.
3.4.5.6.19.	}	A fostu ucigasiu de frate
		N'a voitu atunci dreptate.
9.10.13.10.1.5.19.20.	}	A fostu unu rege magiaru
		Si unu mare carturariu.
13.6.10.19.	}	Fost'a mare generalu
		Si renumitu admiralu.
1.5.16.17.7.20.	}	Ungurii au fostu facutu
		Cand u...
1.—20.	}	Ministru fusese
		Elu 'n Romania;
		Deputatu s'alesc
		Si-e cu vrednicia.

Deslegarea gacituri numerice: „Cristosu a inviatu!“ Deslegare buna primiramu de la dómnele si domnisiórele: Maria Popu, Ana Ardeleanu, Nina Popescu, Eufrosina Popoviciu, Maria Micusianu, Luiza Murnu n. Balcu.

POSTA REDACTIUNEI.

Cu esemplare complete potemu sierbí numai din inceputulu lui aprile.

La mormentulu amantel mele este o incercare primivita dar pentr' aceea nu desperá, studiéza cu diligintia.

Calea mare. Ai tramisu 8 fl, asié dara esti prenumeratu pana 'n finea anului si nu pe unu semestru, candu te vei mutá scrie-ni unde sê-ti tramitemu foi'a?

Proprietariu, redactoru respundiatoriu si editoriu: IOSIFU VULCANU.